

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 28/2009 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (laboratorioanalyysien delegointimahdollisuus viranomaiselta yksityiselle)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan puhemies on 16 päivänä lokakuuta 2009 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (laboratorioanalyysien delegointimahdollisuus viranomaiselta yksityiselle) (U 68/2009 vp) käsiteltäväksi suureen valiokuntaan ja samalla määrännyt, että maa- ja metsätalousvaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Tiina-Mari Martimo, maa- ja metsätalousministeriö
- yksikönjohtaja Mirja Kartio, Elintarviketurvallisuusvirasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Kauppapuutarhaliitto ry.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Kasviterveysdirektiivin nojalla jäsenvaltion vastuussa olevat, viralliset toimielimet voivat delegoida niille kyseisessä direktiivissä osoitetut tehtävät, laboratorioanalyysit mukaan luettuina, suoritettaviksi ainoastaan sellaiselle oikeushenkilölle, joka virallisesti hyväksyttyjen sääntöjensä nojalla on vastuussa yksinomaan erityisistä julkisista toiminnoista.

Ne laboratorioanalyysit, jotka on suoritettava kasvinterveysdirektiivin puitteissa, ovat luonteeltaan erittäin teknisiä ja liittyvät eri tieteenaloihin. Tällaisten analyysien suorittamiseksi tarvitaan useantyyppisiä, kalliita teknisiä laitteita ja erittäin erikoistunutta laboratoriohenkilöstöä, joka pystyy mukautumaan diagnostisten me-

netelmien nopeaan kehitykseen. Myös suoritettavien analyysien lukumäärä on merkittävästi kasvanut viime vuosina. Tämän vuoksi on entistä vaikeampi löytää oikeushenkilöitä, jotka täyttäisivät kaikki tarvittavat vaatimukset.

Näistä syistä on aiheellista säätää, että kasvinterveysdirektiivissä edellytetyt lukuisat erilaiset laboratorioanalyysit voidaan antaa suoritettaviksi — paitsi sellaisille oikeushenkilöille, jotka ovat vastuussa yksinomaan erityisistä julkisista toiminnoista — myös sellaisille oikeushenkilöille, kuten yliopistoille, tutkimuslaitoksille tai yksityisille laboratorioille, jotka eivät täytä tätä vaatimusta mutta täyttävät tietyt laboratoriotoiminnalle asetettavat edellytykset.

Samalla on aiheellista sallia jäsenvaltioiden käyttää virallisia laboratorioitaan sellaisiin analyysihin, jotka eivät ole osa niiden erityisiä julkisia toimintoja.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu komission ehdotukseen yleisiltä osiltaan myönteisesti. Mahdollisuutta delegoida laboratorioanalyysijä pidetään

hyvänä, sillä kasvintuhoojaesiintymät ovat viime vuosina lisääntyneet asettaen Elintarviketurvallisuusviraston laboratorion henkilöresursien riittävyyden kyseenalaiseksi.

Jos ehdotus hyväksytään EU:n toimielimissä, tulee Suomessa harkittavaksi, otetaanko laboratorioanalyysien delegointi käyttöön eli muutetaanko kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia. Päätöstä tästä ei ole vielä tehty.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että voidaan estää kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa (702/2003) ja taimiaineistolaissa (1205/1994) tarkoitettujen vaarallisten kasvintuhoojien asettuminen pysyvästi maahamme. Tuhoojat voivat olla hyönteisiä, ankeroisia, punkkeja, sieniä, bakteereita tai viruksia ja niiden kaltaisia organismeja. Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että tuhoojien määrittämiseen käytettävät menetelmät ja laitteet ovat jo pitkään olleet voimakkaan kehittämisen kohteena. Nykyisten yhä eriytyneempien menetelmien avulla voidaan tunnistaa aikaisempaa paremmin uusia kasvintuhoojia, mutta samalla menetelmät vaativat vahvaa osaamista, joka on mahdollista saavuttaa vain ao. karanteenituhoojien määrittämiseen erikoistuneissa laboratorioissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kasvintuhoojaongelmien ennakoidaan lisääntyvän mm. ilmaston lämpenemisen ja lisääntyvän kansainvälisen kaupan myötävaikutuksella. Samaa aikaan osaavan henkilöstön samoin kuin muiden voimavarojen saatavuus voi kehittyä epäsuotuisasti. Maassamme käytettävissä olevat voimavarat kasvintuhoojien tutkimuksen ja analysoinnin alueella onkin tarpeen yhdistää ja sa-

malla hyödyntää EU-yhteistyötä, jotta kasvinterveyden suojelemisen haasteisiin voidaan tulevaisuudessakin vastata.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta pitää myönteisenä lainsäädäntöön perustuvien laboratorioanalyysien delegointimahdollisuutta viranomaiselta yliopistoille tai tutkimuslaitoksille edellyttäen, että delegoidut tehtävät ovat viranomaisen valvonnassa, ulkopuolinen laboratorio on puolueeton ja sen tuottamat analyysitulokset ovat luotettavia. Tehtävien delegointia yksityisille laboratorioille valiokunta ei pidä tarkoituksenmukaisena ottaen erityisesti huomioon valvontaan liittyvät ongelmat ja siitä aiheutuvat kustannukset. Tämän huomioon ottamiseksi valiokunta viittaakin valtioneuvoston kantaan, josta käy ilmi, että kansallisesti delegointi otetaan Suomessa käyttöön muuttamalla kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia.

Lausunto

Lausuntonaan maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jari Leppä /kesk	Pentti Oinonen /ps
jäs.	Lasse Hautala /kesk	Klaus Pentti /kesk
	Hannu Hoskonen /kesk	Petri Pihlajaniemi /kok
	Anne Kalmari /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
	Johanna Karimäki /vihr	Kari Rajamäki /sd
	Esa Lahtela /sd	Katja Taimela /sd
	Mats Nylund /r	Pekka Vilkuna /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.